

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců Mgr. Jana Passera a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce L. A., zastoupeného JUDr. Marií Piekarzovou, advokátkou v Šenově, Těšínská 1495, proti žalované České správě sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. února 2003, čj. 21 Ca 152/2002 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- I. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 4. 2002, o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

V podané kasační stížnosti dovozuje stěžovatel důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že jeho zdravotní stav je natolik vážný, že splňuje podmínky plné invalidity. Nesouhlasí s tím, že se v jeho případě jedná o lehký katar průdušek, tento závěr odporuje lékařským zprávám ze dne 15. 3. 2003, 23. 11. 2001,

18. 11. 2001, 6. 6. 2003, 8. 2. 2003. Dle uvedených nálezů stěžovatel trpí vážnými zdravotními potížemi, nikoli pouze lehkým katarem průdušek. Po prodělané biopsii se jeho zdravotní stav ještě zhoršil.

Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud nezohlednil jeho celkový zdravotní stav a při rozhodnutí vycházel pouze z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), který je rozporuplný a nedostatečný.

Stěžovatel namítá, že se nemohl dostavit k jednání soudu dne 20. 2. 2003, neboť od 7. 1. 2003 byl v léčebně v J., kde se léčil téměř dva měsíce. Tuto skutečnost sdělila jeho přítelkyně poštovní doručovatelce. Stěžovatel odkazuje na svou žádost krajskému soudu o přidělení zástupce v řízení o žalobě, neboť se necítí být sám schopen právně argumentovat a přesvědčit soud o oprávněnosti jeho nároku, neví však, jakým způsobem byla jeho žádost vyřízena. Tímto postupem soudu byl rovněž zkrácen na svých právech.

Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení, ve kterém by byl zastoupen obhájcem, mohl by se účastnit jednání a navrhnout provedení znaleckých posudků.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Ze soudního spisu krajského soudu a správního spisu žalované vyplývají následující, pro věc rozhodné, skutečnosti:

Posudková lékařka OSSZ zjišťovala zdravotní stav žalobce při jednání dne 19. 2. 2002 a 12. 3. 2002 v řízení dle § 81 – 84 zákona č. 582/1991 Sb. K jednání shromáždila dokumentaci ošetřujícího lékaře, potřebné zprávy odborných lékařů, stěžovatele vyšetřila a dospěla k závěru, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav způsobený bronchitidou s lehkou poruchou ventilace, toto postižení odpovídá kapitole VIII, oddílu B, položce 1 písm. b) s využitím položky 5 písmene a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. (vleklý zánět průdušek s poruchou ventilace lehkého stupně). Míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla lékařkou OSSZ stanovena s přihlédnutím k průběhu onemocnění na horní hranici procentního rozpětí 10 – 20 %, tj. 20 %. Jednání uzavřela lékařka výrokem, že stěžovatel není plně ani částečně invalidní. Na základě tohoto posouzení vydala žalovaná rozhodnutí, kterým zamítla žádost stěžovatele o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona o důchodovém pojištění s odkazem na zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 20 %.

Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí žalované podal žalobu, namítal nesprávné vyhodnocení jeho zdravotního stavu. Odkázal na své zdravotní potíže, vyjádřil pochybnost, zda lékaři posudkové komise měli úplné informace o jeho zdravotním stavu.

V rámci soudního řízení byl stěžovatel poučen o svých právech, na což reagoval žádostí o ustanovení zástupce, neboť se domníval, že se jedná o komplikovanou záležitost, ve které by nebyl schopen sám hájit své zájmy. Stěžovatel na výzvu soudu předložil vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků, soud následně usnesením čj. 21 Ca 152/2002 - 16 ze dne 17. 9. 2002 rozhodl, že se mu zástupce neustanovuje. V odůvodnění krajský soud konstatoval, že stěžovatel splnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nebyla však prokázána potřeba ustanovení zástupce k ochraně jeho zájmů. Dle závěru soudu stěžovatel při podání opravného prostředku proti rozhodnutí žalované prokázal, že je schopen uplatňovat svá práva u soudu, není stížen zdravotní poruchou, pro kterou by nebyl schopen činit procesní úkony. Stěžovatel se proti tomuto rozhodnutí krajského soudu odvolal, v textu odvolání se však nevyjadřoval k důvodům uvedeným soudem v usnesení o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, nýbrž opakoval žalobní námitky týkající se nesprávného přezkoumání jeho nepříznivého zdravotního stavu. O odvolání rozhodoval v souladu s tehdejší platnou právní úpravou Vrchní soud v Praze, jenž se ztotožnil se závěry krajského soudu a jeho usnesení potvrdil. Rozhodnutí Vrchního soudu bylo stěžovateli doručeno dne 23. 12. 2002, převzetí potvrdil svým podpisem na doručence.

V soudním přezkumném řízení bylo doplněno posouzení zdravotního stavu stěžovatele ve smyslu § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb. posudkem PK MPSV, pracoviště Ostrava. Jednání PK MPSV proběhlo dne 8. 11. 2002 v příslušném složení, za účasti odborného internisty, stěžovatel byl jednání přítomen. Při vypracování posudku PK MPSV vycházela z vyšetření stěžovatele přítomným odborným lékařem, ze zpráv odborných lékařů (nález z plicní kliniky Fakultní nemocnice v Ostravě ze srpna 2001; vyšetření na oddělení nemocí z povolání Hornické nemocnice v Karviné v listopadu 2001, konzultace v moravskoslezské odborné komisi pro posuzování nemocí z povolání; plicní vyšetření v září a říjnu 2002 na rentgenu plic), měla též k dispozici dokumentaci praktického lékaře. PK MPSV v posudkovém zhodnocení konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u stěžovatele jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož dominující příčinou je vleklý katar průdušek s lehkou ventilační poruchou. Míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti PK MPSV zařadila v rámci přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb. shodně jako lékařka OSSZ, tj. dle kapitoly VIII, oddílu B, položky 1 písm. b) s využitím položky 5 písmene a), neboť kritéria hodnocení dle položek 5 b, c nebyla splněna. PK MPSV dále konstatovala, že u stěžovatele byla nově zjištěna mykobakteriíza,

kteřá vyžaduje léčbu v dočasné pracovní neschopnosti na přibližně 6 – 9 měsíců. Na základě tohoto posouzení dospěla PK MPSV k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované stěžovatel nebyl plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

Krajský soud nařídil ve věci jednání na den 20. 2. 2003, stěžovatel nebyl přítomen, bylo konstatováno, že předvolání si nevyzvedl a bylo mu doručeno uložení. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že posudek PK MPSV lze považovat za úplný, objektivní a přesvědčivý, vzal tedy za prokázané, že stěžovatel k datu přezkoumávaného rozhodnutí žalované vzhledem k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 20 % nesplňoval podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a žalobu tedy nelze shledat důvodnou.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Neshledal, že by řízení před soudem bylo zmatečné nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a ani neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné nebo že by šlo o případ, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Kasační stížnost není důvodná.

Pokud stěžovatel namítá, že lékařka OSSZ i PK MPSV vyvodily nesprávné závěry ohledně jeho skutečného stavu, pak nevytýká soudu nesprávné posouzení právní otázky, jak svou námitku označil, ale podle obsahu podání ve skutečnosti uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Vedle těchto důvodů obsahuje kasační stížnost podle jejího obsahu též důvody, jež je třeba zařadit pod ustanovení § 103 písm. d) s. ř. s., a sice v té části, kde stěžovatel vytýká krajskému soudu, že mu na žádost neustanovil zástupce,

neinformoval ho o způsobu vyřízení jeho odvolání v této věci, též mu nebylo řádně doručeno předvolání k jednání soudu. Zde je rozhodnutí krajského soudu zjevně vytýkána tzv. jiná vada řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Dle Nejvyššího správního soudu nelze mít za to, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, tedy zejména závěr o zdravotním stavu stěžovatele, neměla oporu ve spisech, či nebyla dostatečně zjištěna. Jak správní orgán, tak následně krajský soud v řízení o žalobě podrobily zdravotní stav stěžovatele řádnému zkoumání za účelem zjištění, v jaké míře jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla. Posouzení zdravotního stavu občanů a dochované pracovní schopnosti nemůže provést sám soud, neboť nemá medicínské znalosti, k tomuto účelu jsou dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. zřízeny posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Tato jejich pravomoc v soudním přezkumu byla opakovaně přezkoumána Ústavním soudem i Nejvyšším správním soudem, a to vždy se stejným závěrem, že úprava posouzení zdravotního stavu a poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ze strany PK MPSV je legální a není v rozporu s ústavním pořádkem, základními lidskými právy ani s žádným z platných zákonů ČR. Soud proěřuje výsledek posouzení PK MPSV z hlediska, zda byly vyloučeny pochybnosti o úplnosti podkladů, na jejichž základě bylo posouzení prováděno, zda nevznikají pochybnosti o diagnózách onemocnění, o určení rozhodující příčiny nepříznivého zdravotního stavu, jeho zařazení dle citované vyhlášky a okruhu zaměstnání, která zjištěným onemocněním vyhovují a která je posuzovaný schopen vykonávat.

Posudek pořízený v řízení před správním orgánem lékařkou OSSZ i posudek PK MPSV se obsahově shodují, a to ohledně popisu subjektivních zdravotních potíží, jejich objektivního vyhodnocení i závěru o rozhodující příčině nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele. Oba posudky byly pořízeny v souladu s příslušnými právními předpisy (zejm. § 4 odst. 2, § 8 odst. 8 věta druhá, § 8 odst. 9, § 8 odst. 10 zákona č. 582/1991 Sb., § 1 a násl. vyhl. č. 182/1991 Sb., § 1 a násl. vyhl. č. 152/1998 Sb.) a dospěly shodně k závěru, že zdravotní stav stěžovatele je dlouhodobě nepříznivý pro vleklý katar průdušek s lehkou ventilační poruchou, pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti činí 20 %. Z obsahu posudku PK MPSV nevyplývá, že by závěr o příčině nepříznivého zdravotního stavu odporoval závěrům lékařských vyšetření. Zprávy odborných lékařů obsahují popis výsledků vyšetření provedených stěžovateli a diagnózy, které z nich vyplývají, úkolem posudkového lékaře je z jejich závěrů určit rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu a přiřadit ji dle již citované přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. pod nejvíce odpovídající zde uvedené postižení. Odborný lékař hodnotí konkrétní zdravotní postižení z hlediska své odbornosti, tj. popisuje pouze určitý okruh onemocnění, posudkový lékař musí dle právním předpisem stanovených kritérií vyhodnotit celkový stav posuzovaného a vliv tohoto stavu na

pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Z tohoto důvodu nemusí být terminologie odborného a posudkového lékaře vždy totožná, to i v případě, že posudkový lékař respektuje svou povinnost vycházet ze zpráv odborných lékařů. K přesvědčení stěžovatele, že jeho zdravotní stav je vážný, je nutno poznamenat, že pojem „vážný“ je velmi subjektivní, ovšem žádný z posudků v řízení provedených nezpochybnil skutečnost, že zdravotní stav stěžovatele je dlouhodobě nepříznivý. Stěžovatel neuvedl konkrétně, jakým závěrům odborných lékařů odporuje konečné hodnocení PK MPSV. V kasační stížnosti byly opakovaně popsány zdravotní potíže stěžovatele, bez konkrétních skutečností vztahujících se k nesprávnému postupu žalované či PK MPSV.

Pro stanovení procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je nutné určit zdravotní postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 6 odst. 3 vyhl. č. 284/1995 Sb.). Z tohoto ustanovení je zřejmé, že PK MPSV považovala vleklý katar průdušek za onemocnění dlouhodobě ovlivňující jeho pracovní způsobilost. Za příčinu dočasné pracovní neschopnosti byla označena nově zjištěná mykobakterioza, u které PK MPSV předpokládala dobu léčby 6 – 9 měsíců. Krajský soud správně odkázal na skutečnost, že toto onemocnění se projevilo až po vydání rozhodnutí žalované, proto nemohlo být v jeho rámci hodnoceno. V době jednání PK MPSV bylo onemocnění ve stadiu léčby, a i z tohoto důvodu nemohl být zatím spolehlivě učiněn závěr ohledně jeho vlivu na dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a schopnost soustavné výdělečné činnosti. Jak poznamenal krajský soud, případné zhoršení zdravotního stavu v souvislosti s neúspěšnou léčbou by mohlo být hodnoceno pouze v novém řízení o příslušnou dávku důchodového pojištění.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal námitku ohledně nedostatečného a nesprávného posouzení jeho zdravotního stavu posudkovými orgány za důvodnou.

Stěžovatel dále namítal procesní pochybení soudu, když mu v řízení neustanovil zástupce a neseznámil ho s výsledkem odvolacího řízení v této záležitosti. Ani tato námitka není důvodná, neboť o žádosti stěžovatele na ustanovení zástupce krajský soud rozhodl dle platné právní úpravy (§ 30 o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002), stěžovatel využil svého práva na odvolání, rozhodnutí krajského soudu bylo prověřeno Vrchním soudem v Praze, jakožto odvolacím orgánem v souladu s tehdy platnou právní úpravou, a ten jej shledal v souladu se zákonem. Stěžovatel neuvedl ani v kasační stížnosti, z jakých důvodů se domnívá, že jeho zájmy byly nedostatečně chráněny. Dle potvrzení o doručení (dodejky) založeném v soudním spisu bylo písemné vyhotovení rozhodnutí vrchního soudu stěžovateli řádně doručeno, a to 23. 12. 2002, měl tedy možnost se s ním seznámit.

Předvolání k jednání soudu bylo stěžovateli zasláno dne 29. 1. 2003 do vlastních rukou, písemnost byla 30. 1. 2003 uložena na poště, uložení bylo stěžovateli oznámeno s poučením, že pokud si zásilku do 10 dnů nevyzvedne, tento desátý den uložení se považuje za den doručení. Dne 17. 2. 2002 byla zásilka odeslána zpět krajskému soudu, neboť nebyla stěžovatelem vyžádána.

Dle § 42 odst. 5 s. ř. s. se pro doručování ve správním soudnictví užijí obdobně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení. Ve znění o. s. ř. platném v době doručování předvolání krajským soudem bylo pro doručování fyzickým osobám do vlastních rukou stanoveno, že pokud nebyl adresát takové písemnosti zastižen, ačkoli se v místě doručení zdržoval, písemnost byla uložena a adresát se vhodným způsobem vyzval, aby si ji vyzvedl. Nevyzvedl-li si adresát zásilku do deseti dnů od uložení, považoval se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Nebyl-li zjištěn opak, předpokládalo se, že se adresát v místě doručení zdržoval (§ 46 odst. 4 a 6 o. s. ř.).

Stěžovatel si na výzvu držitele poštovní licence zásilku obsahující předvolání k jednání nevyzvedl, proto byl desátý den od uložení, tj. 10. 3. 2002, dnem doručení. Na obálce, kterou pošta vrátila soudu, nebyla poznámka o sdělení přítelkyně stěžovatele, že není v místě bydliště přítomen a nelze tedy potvrdit, zda se tak stalo či nikoliv, nicméně tato skutečnost nemá na posouzení doručení vliv. Jak je uvedeno výše, pro zpochybnění doručení uložení musí být zjištěno, že se adresát v místě doručení nezdržoval, důkazní břemeno zde leží na adresátu. Důkazní břemeno spočívá v povinnosti tvrdit a tvrzené skutečnosti věrohodným způsobem prokázat. Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že v době doručení pobýval v léčebně v J., své tvrzení však nijak neprokázal, přičemž o pobytu v léčebném zařízení vždy existují záznamy či lékařské zprávy, jejichž předložení by nemělo být pro stěžovatele obtížné a jednoznačně by jeho tvrzení prokázalo. Tuto námitku stěžovatel uplatnil ve stadiu řízení, kdy ještě nebyl zastoupen, po ustanovení zástupkyně z řad advokátů byla jeho kasační stížnost doplněna, námitka fikce doručení však předmětem doplnění nebyla. Nejvyšší správní soud proto shledal tuto námitku nedůvodnou, neboť stěžovatel neprokázal ve smyslu § 46 odst. 5 o. s. ř. v platném znění, že se v době od 30. 2. do 10. 3. 2003 nezdržoval v místě bydliště.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2003 tedy netrpí stěžovatelem dovozovanými vadami dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů kasační stížnosti bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť stěžovatel nebyl ve věci úspěšný a správní orgán nemá na jejich náhradu právo ze zákona (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. května 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu